

Rodna ravnopravnost u EU-u ušla je u novu fazu: ubrzava li se napredak?

Prije deset godina Europski institut za ravnopravnost spolova (EIGE) uveo je Indeks rodne ravnopravnosti kao pokazatelj stanja u EU-u u pogledu rodne ravnopravnosti. Nakon svakog novog izdanja zaključak je bio više-manje isti: napredujemo puževim korakom. Međutim, u ovogodišnjem indeksu vidimo **najveći godišnji porast ukupnog rezultata u dosadašnjoj povijesti indeksa**: na razini EU-a ukupni rezultat iznosi 70,2 boda od ukupno 100!

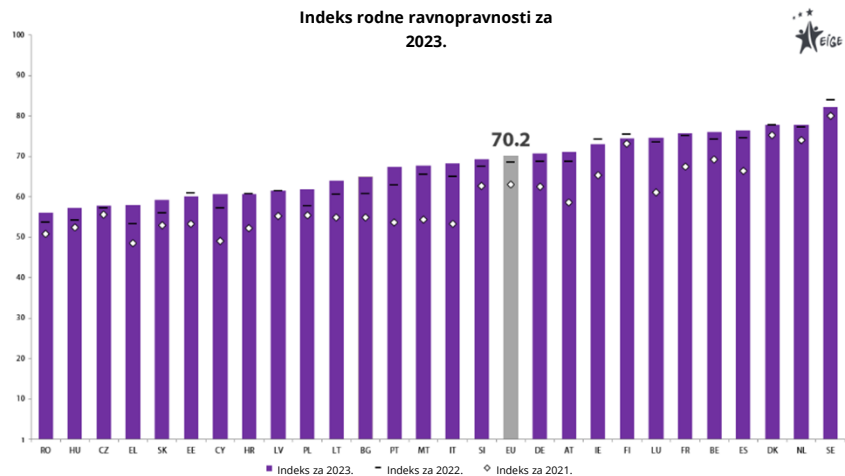
Međutim, kao i uvijek, mnogo se činjenica skriva iza te brojke: stvarna slika vrlo je slojevita.

„Tijekom godina EU je ostvario napredak u pogledu rodne ravnopravnosti. Svjesni smo, međutim, i činjenice da to nije dovoljno te da su poboljšanja krhka. U ovom trenutku samo se Švedska, s ukupnim rezultatom iznad 80 bodova, vrlo polako približava rodnoj ravnopravnosti. No, Švedska čini samo 2 % stanovništva EU-a. Uvijek će postojati izgovor za isticanje drugih prioriteta umjesto rodne ravnopravnosti. Ne smijemo dopustiti da se to dogodi. Moramo djelovati odmah, i to zajedno i na svim razinama. Moramo biti ponosni na pobjede, bez obzira na njihove razmjere. To je ono što će nam omogućiti da napravimo potrebna tri koraka unaprijed (#3StepsForward).“ Carlien Scheele, direktorica EIGE-a

Analiza rezultata 70,2 – nema mjesta samozadovoljstvu

Zemlje koje ostvaruju najbolje rezultate, kao što su Švedska, Nizozemska i Danska, i dalje zauzimaju vodeće mjesto, a to je slučaj već više od deset godina.

Međutim, njihov je napredak zastao na određenoj razini, dok su neke zemlje čak zabilježile i pad, kao što smo vidjeli na primjerima Finske ili Francuske. To jasno pokazuje da se poboljšanja ne smiju uzimati zdravo za gotovo. Potrebno ih je učvrstiti i podržati odgovarajućim mjerama kako bi se napredak mogao nastaviti.



S druge strane vidimo zemlje kao što su Italija, Portugal, i Malta koje su, unatoč tome što su njihovi rezultati ispod prosjeka EU-a, ostvarile ogromna poboljšanja u području ravnopravnosti spolova u zadnjih deset godina. Dakle, kada zemlje uvedu određene mjere, napredak se ubrzava.

Pogled izbliza na promjene

O pokazatelju vrijeme – neplaćena skrb i dalje neujednačeno raspoređena između žena i muškaraca

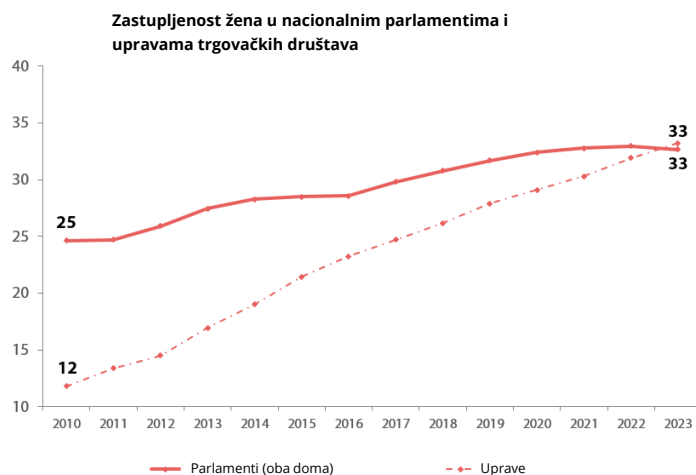
Smanjuje se razlika između spolova u području pružanja skrbi, ali ne zato što muškarci preuzimaju više obveza u tom području. Žene se sada time manje bave. Možda su toj promjeni doprinijele tehnologije za pomoć u kući, usluge kućne dostave i veća zaposlenost žena. Međutim, tehnologija može samo djelomično pomoći u promjenama, pri čemu se dio obveza pružanja skrbi eksternalizira. Bit će potrebne

strukturne promjene kako bismo ušli u posljednju etapu, kako kaže Claudia Goldin, profesorica ekonomije i dobitnica Nobelove nagrade za 2023.: „Rodnu ravnopravnost nećemo imati sve dok ne budemo imali ravnopravnost unutar para”.

O pokazatelju moć – napredak u zastupljenosti u upravama društava, nešto slabiji u nacionalnim parlamentima

Prvi put u deset godina broj žena u parlamentima i upravama trgovačkih društava približio se razini od 33 %.

Zakonodavstvom su omogućene velike promjene. Zakonske kvote u osam država članica EU-a pomogle su u razbijanju „staklenog stropa” u trgovačkim društvima, pa sada ima više žena na najvišim položajima, što je unijelo više inovativnosti, kreativnosti i produktivnosti u tom području. Očekuje se da će Direktiva o rodnoj ravnoteži u upravama trgovačkih društava, čiji je konačni tekst donesen prošle godine, omogućiti nastavak tog pozitivnog trenda i imati učinak prelijevanja u druge države članice EU-a.

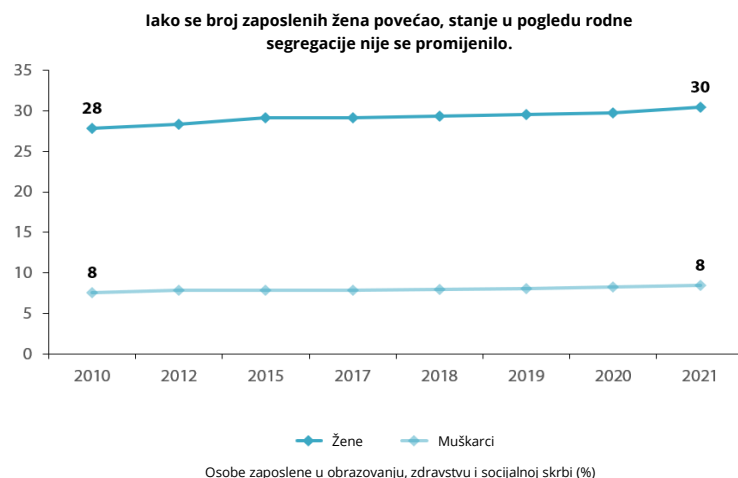


Svoje djelovanje sada trebamo više usmjeriti na parlamente kako bi se ubrzao napredak u političkoj sferi, posebno uzimajući u obzir izbore za Europski parlament 2024.

Posao pred nama – rodna segregacija na tržištu rada nije se nimalo promijenila

Ostvaren je napredak u području rada, posebno kad je riječ o fleksibilnim mogućnostima rada. Međutim, zapanjujuće je da je rodna segregacija na tržištu rada i danas jednako prisutna kao i prije deset godina.

Kako digitalna i zelena tranzicija poprimaju svoj oblik, otvara se sve više novih radnih mjesta, što zahtijeva prekvalifikaciju i usavršavanje kako bi se zadovoljili novi i promjenjivi uvjeti na tržištu rada. Žene nisu toliko uključene koliko bi mogle biti. Korak po korak one smanjuju zaostatak kad je riječ o radnim mjestima u području znanstvene tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM), ali udio muškaraca u zanimanjima u području obrazovanja, zdravlja i socijalne skrbi ostao je nepromijenjen. Posljedica zelene tranzicije neće biti samo potražnja za vještinama u području STEM, već će nastati i nova potražnja u sektoru skrbi, u kojem je prisutan nedostatak radne snage.



Daleko od cilja?

Ovogodišnji indeks rodne ravnopravnosti pokazuje da je napredak moguć, ali i dalje je nestabilan ako se ne podupire mjerama u svim područjima života, i to u svim državama članicama EU-a. U tom pogledu posao još nije dovršen i moramo ga nastaviti. Kako bismo stigli do kraja puta, potreban nam je

intersekcijski pristup, posebno kad je riječ o klimatskim promjenama budući da su brojni pojedinci i skupine suočeni s rodnom neravnopravnošću u područjima koja su zahvaćena klimatskim promjenama. Znanje utire put promjenama.

Saznajte više o Indeksu ravnopravnosti spolova za 2023. [poveznica: <https://eige.europa.eu/gender-equality-index>]

Izvešće o indeksu rodne ravnopravnosti za 2023. pročitajte ovdje [poveznica: <https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/gender-equality-index-2023-towards-green-transition-transport-and-energy>]

Ovdje pročitajte više o aktivnostima EIGE-a u području inicijative #3StepsForward za zelenu i rodno ravnopravnu Europu.

[<https://eige.europa.eu/newsroom/green-deal-and-gender-equality>]

Ovdje možete pristupiti profilima zemalja [poveznica:

[<https://eige.europa.eu/sites/default/files/2023countryfactsheets.zip>]